

991129

Ylinen

Tielaitos

Tiehallinnon tulossuunnitteluohje 2000

Helsinki 1999

TIEHALLINTO
Esikunta

08 TIEL / TIE

JOHDANTO

Tässä ohjeessa kuvataan pääperiaatteet Tielaitoksen sisäisestä tuloso-
hausmenettelystä pääjohtajan ja tiehallinnon tulosyksiköiden välillä. Kukin
tiepiiri muodostaa tulosyksikön. Keskushallinto on kymmenes tulosyksikkö.

Tiehallinnon johtaminen perustuu tuloso-
hausmenettelyyn, jossa pääjohtaja tekee
kunkin tulosyksikön johtajan kanssa toimintavuotta koskevan tulossopimuk-
sen. Se muodostuu tulostavoitteista, budjettiasiakirjoista sekä kehittämis-
hankkeiden suunnittelun ja rakentamisen rahoituksesta. Lisäksi sovitaan
periaatteista, joilla tiepiiri laatii seuraavan toiminta- ja taloussuunnitelmansa.

Tulossopimusasiakirjojen valmistelu tehdään tämän ohjeen pohjalta. Ohjee-
seen LM:n tuloskeskusteluista, johdon tienpidon linjausseminaarista, vuo-
den 2000 talousarvioesityksen käsittelystä tai muista mahdollisista syistä
johtuvista tarkistuksista tiedotetaan erikseen.

Pääjohtaja ja tiejohtajat käyvät sopimusluonnosten perusteella tuloskes-
kustelut marraskuussa 1999. Pääjohtaja ilmoittaa tulossopimusten hyväk-
symisestä kirjeellään joulukuussa 1999.

Tuotannon tulossopimusmenettely ohjeistetaan erikseen. Tuotannon rapor-
tointi sovitetaan Tielaitoksen ja tiehallinnon raportointiaikatauluun.

SISÄLTÖ

1	LÄHTÖKOHDAT	7
1.1	Keskeiset periaatteet	7
1.2	Rahoitus	7
1.3	Toimintamalli	7
1.4	Tuoteryhmät	8
1.5	Budjetin seuranta ja raportointi	8
2	TULOSOPIMUSTEN VALMISTELU	9
2.1	Yleiset periaatteet	9
2.2	Aikataulut	9
2.3	Tiehallinnon toimintalinjat	9
2.4	Liikenneministeriön asettamat tulostavoitteet	10
2.5	Tulosityksikön budjetointi ja seuranta	11
3	TULOSSOPIMUSASIAKIRJAT	12
3.1	Tavoitteet	12
3.2	Budjettiasiakirjat	13
3.3	TTS:n kytkentä tulossopimukseen	13
4	MENOKEHYS	15
4.1	Perustienpito	15
4.2	Tieverkon kehittäminen	17
4.3	Muut momentit	18
4.3.1	Ulkopuolisille tehtävät tietyt	18
4.3.2	Työllisyysmäärärahat	18
4.3.3	EU:n tavoiteohjelmien rahoitus	18
4.3.4	Tielain mukaiset maa-alueiden hankinnat	19
5	YHDYSHENKILÖT KESKUSHALLINNOSSA	20
6	LIITTEET	21

---

1 LÄHTÖKOHDAT

1.1 Keskeiset periaatteet

- Tiehallinnon tulossuunnitteluohje on kokoelma 31.8.1999 mennessä annetuista ohjeista ja päätetyistä menettelyistä. Ennen tulossopimusten hyväksymistä tarkennettavista ohjeista ja vielä ratkaisematta olevista asioista päätetään ja tiedotetaan erikseen.
- Tielaitos neuvottelee liikenneministeriön kanssa valtion vuoden 2000 talousarvioesityksessä Tielaitokselle alustavasti annettujen tulostavoitteiden tarkistamisesta vastaamaan tienpidon rahoitusta.
- Tulospalkkiojärjestelmää jatketaan ja tulosityksiköt varautuvat budjeteissaan tulospalkkioiden rahoittamiseen.

1.2 Rahoitus

- Menokehykset perustuvat valtion vuoden 2000 talousarvioesityksen (TAE) mukaiseen rahoitustasoon, koska valtion budjetti hyväksytään vasta joulukuussa. Menokehykset eivät sisällä saldoja.
- Perustienpidon määrärahan alueellinen kohdentamisen periaatteet säilyvät muuten entisellään, mutta tiehallinnosta erotetun liikenteen hallinnan jakoperusteeksi on johtokunta valinnut liikennesuoritteen.
- Menokehykset asetetaan erikseen tiepiireille, tuotannon korvaukselle keskushallinnolle ja tiehallinnon jakamattomalle määrärahalle.
- Keskitetysti rahoitetaan lauttaliikenteen hoito ja lauttainvestoinnit, lossit silloiksi ohjelma, tiehallinnon T&K-ohjelma, lähialueyhteistyö sekä tiehallinnon keskitetysti tuotettavat palvelut, kuten valtakunnalliset liikennekeskukset, ERIKU-järjestelmän kehitys ja ylläpito, valtakunnalliset tienvarsiteknologian hallinta- ja tukitehtävät sekä keskitetty palkanlaskenta.
- EU:n tavoiteohjelmien kansalliseen rahoitukseen varattu 25 milj. markkaa korvamerkitään tiepiirien kehyksistä.
- Perustienpidon rahanjakomallin tiehallinnon omaan toimintaan osoittama rahoitus on asetettu vastaamaan enintään vuodelle 1999 ao. kohtaan budjetoitua määrää. Se vastaa oman toiminnan menoille asetetun tavoitteen kolmeen pisteen mukaista tasoa.

1.3 Toimintamalli

- Tielaitoksen sisäisissä sopimuksissa noudatetaan myös vuonna 2000 tiehallinnon ja tuotannon välisen talouden toimintamallin periaatteita ja määrärahojen hallinnan kehittämistiimin siitä erikseen antamia soveltamisohjeita. Malli on kuvattu tiehallinnon kuukausiraportointiohjeessa.
- Tuotannolta tienpidon tuotteita ostettaessa tiehallinto ja tuotanto käyttävät kustannuspohjaisia tavoitehintoja. Tavoitehinta kattaa optimaaliset työmaakustannukset, urakointialueiden tavoiteorganisaation mukaiset kiinteät kustannukset, pääomakustannukset sekä voittotavoitteen. Tavoitehinnan kattamattomat kustannukset tuotanto rahoittaa tuotannon korvauksesta. Hankinnoista solmitaan sisäiset urakka- ja konsulttisopimukset vuoden 1998 hankintaohjeiden mukaisesti.

- Tuotanto saa oikeuden menojen maksamiseen perustienpidon määräraha-hasta hankintasopimuksessa sovittujen ehtojen mukaisesti (tilaushinta) ja keskushallinnon kanssa tehdyn sopimuksen perusteella (korvaus).
- Tuotannon korvaussummaa 150 milj. markkaa vähennetään vuoden 2000 arvioidun henkilöstön vähenemän aiheuttaman säästön verran eli 45 milj. markkaa. Lopullisesti korvauksen suuruudesta sovitaan pääjohtajan ja tuotannon ylijohdajan välisessä tuloskeskustelussa vuoden 1999 toteuman perusteella.
- Tiehallinto odottaa tuotannon laskevan hoidon kustannustasoa noin viisi prosenttia ilman kustannustason nousun, lisääntyneiden työmäärien ja tiukempien laatuvaatimusten vaikutusta.
- Piireille asetetaan erikseen tiehallinnon omat saldot. Tuotannolta mahdollisesti jäävä saldo jaetaan tiepiireille johdon myöhemmin päättämällä periaatteella.
- Tieverkon kehittämisen saldot ohjelmoidaan keskushallinnon esikunnassa.
- Määrärahoja ei siirretä kirjanpidossa tiehallinnon ja tuotannon eikä tiehallinnon tulosyksiköiden välillä.

1.4 Tuoteryhmät

- Tienpidon tuoteryhmiä on tarkennettu siten, että liikenteen hallinta eriytetään tienpidon ostoihin omaksi tuotteekseen. Liikenteen hallinta on vaihtoehto laajennusinvestoinneille.
- Jälkirahoitushankkeen sopimusmaksuja ei merkitä menolaskelmassa tienpidon tuotteille vaan omalle rivilleen.
- Keskushallinto julkaisee tienpidon tuoteluettelon, jossa määritellään tienpidon tuotteiden sisältö sekä kuvataan lyhyesti menolaskelman muutkin erät.

1.5 Budjetin seuranta ja raportointi

Tiepiirit seuraavat tienpitotuotteiden tilausvaraa hankintojen hallintajärjestelmässä. Kustannusten seuranta tapahtuu tuotannon lähettämien laskujen perusteella, jotka raportoidaan menolaskelmassa tienpidon ostoina (liite 1).

Tuotannon pääkonttori raportoi joka kuukausi keskushallinnolle keskitetyn korvauksen käytön maksupisteittäin

Tulossopimusten toteutuminen raportoidaan tiehallinnon kuukausiraportointimenettelyn mukaisesti. Keskushallinnon esikunta päivittää kuukausiraportointiohjeen sekä laatii tulosyksiköiden kuukausiraporteista yhteenvedon.

Tiehallinnon johtoryhmä käsittelee kuukausiraporttien yhteenvedot. Johtokunnalle esitetään yhteenvedo neljännesvuosittain. Tielaitos raportoi liikenneministeriölle puolivuosittein.

Tuotannon pääkonttori raportoi tuotannon korvauksen käytön keskushallinnon esikunnalle kuukausittain.

2 TULOSOPIMUSTEN VALMISTELU

2.1 Yleiset periaatteet

Tulosopimuksessa sovitaan toimintalinjoista, joilla tuloyksikkö toimii. Yksityiskohtaisesti sovitaan tulostavoitteista ja budjetoitiasiakirjoista sekä kehittämishankkeiden ja kehittämisen suunnittelun rahoittamisesta. Tuloyksiköt laativat toiminta- ja taloussuunnitelmansa (TTS) tulosopimuksen periaatteiden mukaisesti.

Toiminta suunnitellaan määrärahakehysten mukaan ja tavoitteet priorisoidaan. Tuloyksikkö tekee tulosopimusasiakirjojensa liitteeksi yhteenvedon siitä, miten se priorisoi tienpidon ja tavoitteet annettujen määrärahakehysten puitteissa.

2.2 Aikataulut

Tiehallinnon tulossuunnitteluprosessin aikana käydään keskushallinnon ja piirien valmistelijoiden väliset neuvottelut. Prosessin kiinnekohtien aikataulu on seuraava:

- Tulosseminaari valmistelijoille 7.6.1999
- Tulossuunnitteluohjeluonnos 2.6.1999
- Tulossuunnitteluohje valmis 31.8.1999
- Valmistelijoiden väliset tulosneuvottelut syyskuussa 1999
- Piirit lähettävät tulosopimusasiakirjaluonnokset tiehallinnon esikuntaan 11.10.1999.
- Pääjohtaja sekä tiejohtajat ja tuotannon ylijohdaja käyvät tuloskeskustelut 1.-12. marraskuuta 1999. Tiejohtajat ja ylijohdaja sopivat ajan pääjohtajan kanssa.
- Pääjohtaja hyväksyy tulosopimukset joulukuussa 1999.

2.3 Tiehallinnon toimintalinjat

Tiehallinnon toiminta perustuu laitoksen määrittelemiін toimintaperiaatteisiin sekä johdon päätöksiin ja linjauksiin.

Tiehallinnon toimintaa ohjaavat ja sen kehukset muodostuvat lisäksi seuraavista asiakirjoista:

- VN:n päätös Tielaitoksen kehittämisestä, 1997
- Tiehallinnon arvot ja visio vuoteen 2005, johtokunta 28.8.1998
- Erikseen hyväksytyt Tielaitoksen ja tiehallinnon strategiat

Tienpidon sisältö ja painotukset perustuvat seuraaviin asiakirjoihin:

- Liikenteen toimintalinjat vuoteen 2020, LM 1997
- Suomen liikennejärjestelmä 2020, LM:n julkaisu 9/98
- Ehdotus tieinvestointien suuntaamiseksi ja valintamenettelyksi, LM:n julkaisu 10/97

- Tielaitoksen TTS 2000 – 2003
- TAE 2000, valtiovarainministeriö
- Tienpidon suunnitelma 1995 – 2004, Tielaitos 1995
- Tielaitoksen ympäristöohjelma, ympäristöpolitiikka ja ympäristöpäämäärät 2005 sekä toimenpideohjelma 1997 – 2000, Tielaitos 1996
- Liikenneturvallisuus 2005, Tielaitoksen toimintalinjat liikenneturvallisuuden parantamiseksi, TIEL 1997
- Tielaitoksen liikenneturvallisuusohjelma 2005, johtokunta

2.4 Liikenneministeriön asettamat tulostavoitteet

Tielaitoksen tavoitteista ja rahoituksesta on käyty liikenneministeriön kanssa tuloskeskustelu 28.4.1999. Vuoden 2000 talousarvioesityksessä liikenneministeriö on asettanut alustavasti Tielaitokselle tulostavoitteet vuodelle 2000:

- *Liikenneturvallisuus:* Tielaitos tarkistaa taajamien ja pääteiden nopeusrajoituksia uusien periaatteiden mukaisesti ja tekee turvallisuutta tukevia investointeja yhteistyössä kuntien kanssa. Tielaitoksen toimenpitein vähennetään tienkäyttäjien riskiä joutua vakaviin liikenneonnettomuuksiin. Laskennallisten henkilövahinko-onnettomuuksien vähenemä on 44 ja tavoitejaksolla vuosina 2000-2003 yhteensä 150.
- *Liikenteen toimivuus:* Keskeisten tienkäyttäjärhmiin tyytyväisyys liikenteen toimivuuteen säilyy nykytasolla. Kevyen liikenteen olosuhteita parannetaan rakentamalla kevyen liikenteen väyliä enemmän kuin kolmena edellisenä vuotena keskimäärin. Joukkoliikennettä edistetään parantamalla linja-autoliikenteen toimintaedellytyksiä yleisellä verkolla.
- *Ympäristö:* Tielaitoksen toimenpiteillä suojataan pohjavesiä keskimäärin 20 kilometrin matkalla ja vähennetään keskimäärin 5 000 asukkaan kokemia meluhaittoja vuodessa vuosina 2000 - 2003. Liukkauden torjunnassa käytettävän tiesuolan määrää vähennetään.
- *Tieverkon kunto:* Huonokuntoisten päällystettyjen teiden määrä lisääntyy enintään 200 km vuodessa vuoteen 2003 mennessä. Runkokelirikon liikenteelle aiheuttamaa haittaa vähennetään 20 %.
- *Tienpidon taloudellisuus:* Hoidon kustannustaso laskee. Tiehallinnon varsinaiset toimintamenot vähenevät vähintään 10 milj. mk vuodessa.
- *Tuotannon kilpailukyky:* Tuotanto parantaa valmiuksiaan avoimeen kilpailuun.
- *Tienpidon avaaminen kilpailulle:* Tielaitos avaa hallitusti kilpailua siten, että myös Tielaitoksen tuotanto voi siihen osallistua ottaen huomioon kilpailusta saadut kokemukset sekä Tielaitoksen kehittämistä koskevat päätökset.
- *Organisaatio:* Laitoksen organisaatiota kehitetään käynnissä olevien pilotteja pohjalta hyvää henkilöstöpolitiikkaa noudattaen.

2.5 Tulosityksikön budjetointi ja seuranta

Tulosityksikön budjetointi perustuu keskushallinnon hallintoyksikön tiliointiohjeeseen. Budjetti sisältää tienpidon tuotteiden ostot kustannuspohjaisina tavoitehintoina ja oman toiminnan menot eriteltyinä tilisummittain. Tulossopimukseen tulosityksikkö liittää kuitenkin liitteen 1 mukaisen rahoituslaskelman, jossa oman toiminnan menot on ryhmitelty prosesseittain.

- tienpidon suunnittelu
- tienpidon teettäminen
- liikenteen palvelut
- hallinto
- T&K

Hallintoon luetaan johto, esikunta, viestintä, varautuminen, kiinteistöjen ylläpito sekä muut tulosityksikön yhteiset menot.

Omaan toimintaan ei sisälly liikenteen ohjauksen investointi-, ylläpito- ja hoitomenoja eikä palvelusopimusmaksuja, jotka budjetoidaan tienpidon tuotteeseen 'Liikenteen hallinta'. Omaan toimintaan jää vain henkilöstömenot eli palkat, matkat, koulutus, vuokrat jne.

3 TULOSSOPIMUSASIAKIRJAT

3.1 Tavoitteet

Tiepiirien ja keskushallinnon vaikuttavuus-, taloudellisuus- asiakkuus- ja organisaation toimivuustavoitteet on johdettu TTS:n päämääristä ja TAE:n laistason tulostavoitteista. Kaikki tässä ohjeessa alustavasti määritellyt tavoitteet (liitteet 6-12) on tarkoitettu tulossopimusneuvottelujen lähtökohdiksi.

Keskushallinnon vaikuttavuustavoitteet ovat tiepiirien suuntaan tukitavoitteita, joiden vaikutus kohdistuu pääosin vuoden 2000 jälkeiseen aikaan.

TAVOITEALUE Tavoite	Paino %	
	TiepiiritU	Kh
Vaikuttavuus		
Liikenneturvallisuus	15	10
Liikenteen toimivuus	10	5
Tieverkon kunto	15	10
Ympäristö	10	5
Taloudellisuus		
Teettämisen kehittäminen	5	10
Tiehallinnon varsinaiset toimintamenot	10	15
Asiakkuus		
Asiakastyytyväisyys	10	20
Organisaation toimivuus		
Tulosyksikön itsearviointi	5	5
Tulosyksikön sisäiset tavoitteet	20	20

Tiepiirien **liikenneturvallisuustavoite** hoidetaan taajamien ja pääteiden nopeusrajoituksin sekä investoinnein, joilla vähennetään autoilijoiden, pyöräilijöiden ja jalankulkijoiden riskiä joutua vakavaan liikenneonnettomuuteen.

Liikenteen **toimivuustavoite** keskittyy tienkäyttäjien tyytyväisyyden säilyttämiseen nykytasolla, kevyen liikenteen väylien rakentamiseen ja linja-autoliikenteen toimintaedellytysten parantamiseen.

Tiepiirien **kuntotavoite** asetetaan silloille ja sorateiden runkokelirikkohaittojen poistolle. Päälysteiden kunnolle ei aseteta piirikohtaista tulostavoitetta, mutta tiepiirit saavat kuitenkin syksyllä 1999 tavoitteelliset huonokuntoisten päälysteiden pituudet, jota lukua seurataan vuoden 2000 aikana.

Tiepiirien **ympäristötavoitteen** päämääränä on tieliikenteen ja tienpidon haittojen vähentäminen; melusuojuukset TTS-kauden aikana keskimäärin 5000 asukkaalle ja liukkauden torjuntaan käytettävän suolan määrän vähentäminen.

Taloudellisuus muodostuu kahdesta osasta. Tiehallinto varautuu tienpidon hallittuun kilpailulle avaamiseen kehittämällä teettämismenettelyjä ja tiehallinnon oman toiminnan menoille asetetaan volyymitavoite kaikille tulosityksiköille.

Teettämisen kehittämistavoitteeseen ja asiakastyytyväisyystavoitteeseen tiepiirien toivotaan erityisesti esittävän omia parannuksia.

Tiepiireillä ja keskushallinnon yksiköillä on lisäksi **organisaation toimivuuteen** liittyviä tulosityksikön sisäisiä tavoitteita, joista yksi on tulosityksikön itsearviointi laatupalkintokriteerein.

3.2 Budjettiasiakirjat

Budjettiasiakirjat käsittävät:

- Rahoituslaskelman
- Määrärahan käyttölaskelman
- Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelman.
- Tieverkon kehittämishankkeiden rahoitussuunnitelman (käynnissä olevat ja vuonna 2000 alkavat).
- Tieverkon kehittämisen suunnittelukohteet (käynnissä olevat ja vuonna 2000 alkavat) suunnitelmalajeittain.

Rahoituslaskelmassa tiepiiri budjetoit suunnitellut tienpidon ostot ja tiepiirin oman toiminnan menot. Budjetointi on laskelmassa jaettu kahteen osaan sen mukaan onko kyseessä osto tuotannolta tai oma toiminta/osto Tielaitoksen ulkopuoliselta taholta. Rahoituslaskelman ja määrärahan käyttölaskelman (budjetti) loppusummien tulee olla yhtä suuret. Määrärahan käyttölaskelman käytettävissä olevaa rahoitusta tarkistetaan budjettivuoden aikana tarvittaessa siten, että se vastaa raportointihetkellä käytettävissä olevaa rahoitusta.

Kustannusvastaavuuslaskelman laatimisohje (Valtiokonttorin määräys 8/03/97) on lähetetty piireille (ks. kirje Yyh-217/23.9.1997). Budjettiasiakirjana on sekä julkisoikeudellisten suoritteiden että maksuperustelain mukaisten muiden suoritteiden kustannusvastaavuuslaskelmat.

3.3 TTS:n kytkentä tulossopimukseen

TTS on itsenäinen asiakirja eikä sitä liitetä osaksi tulossopimusta. TTs laaditaan tarvittaessa erikseen ja sen aikataulu sovitetaan yhteen seuraavan Tielaitoksen TTS:n laatimisen kanssa. TTS:ssä esitetään:

- Laajennus- ja uusinvestointien hankeluettelo, jossa nimetään hankkeet ja määritellään kunkin hankkeen vuosirahoitus sen keston ajalta.
- Tieverkon kehittämisen määrärahalla tapahtuva esi-, yleis- ja tiesuunnittelu ja poikkeuksellisesti rakennussuunnittelu liitteenä 5 olevan luettelon mukaisesti.
- TTS:n vaikutukset tavoitealueisiin ja tuoteryhmiin.

TTS:n ensimmäisen vuoden hankkeiden tulee tukea tulostavoitteiden saavuttamista ja ensimmäisen vuoden rahoituksen tulee vastata tulossopimuksen mukaista rahoitusta.

TTS:ssä tulee esittää strategiat, toimintalinjat sekä yksityiskohtaisesti ensimmäisen vuoden investoinnit ja ylimalkaisemmin tulevien vuosien investoinnit.

Perustienpidon toimenpiteet ryhmitellään yhtenäisesti TILSU:n ryhmittelyn mukaisesti.

4 MENOKEHYS

4.1 Perustienpito

Tielaitoksen perustienpidon menot ovat 3 297 milj. markkaa ja tulot 267 milj. markkaa. Ne on eritelty valtion talousarvioesityksen (TAE) selvitysosassa ja ne ovat tarkentuneet tuotteille jakamisen yhteydessä seuraavasti:

	TAE, selvitysosa	TIEH, tuotejaon jälkeinen tilanne
Tulot	-267	-
Maksullisen toiminnan tulot ¹⁾	-217	-
Muut tulot ²⁾	-50	-
Menot	3297	3030
Hoito	1 145	1 180
Ylläpito- ja korvausinvestoinnit	810	859
Liikenteen hallinta	40	35
Laajennus- ja uusinvestoinnit	515	405
Suunnittelu	104	85
Maksullisen toiminnan menot	207	-
Hallinto ³⁾	476	466
Perustienpito 31.24.21	3030	3030

1) Tiehallinnon osuus 5 milj. markkaa

2) Tiehallinnon osuus 20 milj. markkaa

3) Hallinto 476 milj. mk sisältää TAE:ssa tienpidon suunnittelun 100 milj. mk, teettämisen 95 milj. mk, liikenteen palvelut 40 milj. mk, hallinnon varsinaiset toimintamenot 166 milj. mk, tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot 60 milj. mk sekä tiehallinnon investoinnit 15 milj. mk.

Tulosityksiköille kohdistetaan vain momentin nettomäärä 3 030 milj. markkaa, josta tiepiireille 2 535,7 milj. markkaa, tuotannon korvaukseen 105 milj. markkaa ja keskushallinnolle 305 milj. markkaa ja tiehallinnon jakamattomiin 84,3 milj. markkaa. Tulosityksiköt voivat kasvattaa tienpidon menoja (ei oman toiminnan menoja) yhtä paljon kuin budjetoivat ja saavat maksullisen toiminnan tuloja tai muita tuloja.

Tuotannon korvaussummaa 150 milj. markkaa vähennetään vuoden 2000 arvioidun henkilöstön vähenemän aiheuttaman säästön verran eli 45 milj. markkaa. Lopullisesti korvauksen suuruudesta sovitaan pääjohtajan ja tuotannon ylijohdajan välisessä tuloskeskustelussa vuoden 1999 toteuman perusteella.

Keskushallinnon menokehyksestä on varattu 120 milj. markkaa lautta- ja lossiliikenteen hoitoon ja 5 milj. markkaa varautumisen investointeihin. Keskushallinnon omiin toimintamenoihin on varattu 140 milj. markkaa sekä tiehallinnon tutkimus- ja kehittämisohjelman ulkoisiin menoihin 40 milj. markkaa. Keskushallinnon toimintamenojen ja tiehallinnon T&K-ohjelman keskinäistä rahoitusta tarkennetaan vielä TITI-ryhmän tietojärjestelmien ylläpitoa ja kehittämistä koskevilla linjauksilla. Myös keskushallinto voi kasvattaa budjettiaan tuloilla.

Tiehallinnon jakamattomien menokehyksestä on varattu 50 milj. markkaa lossivälien siltainvestointeihin, 25 milj. markkaa EU-hankkeiden kansalliseen rahoitukseen ja 5 milj. markkaa lähialueyhteistyöhön. Lisäksi on aidosti jakamatonta 4,3 milj. markkaa.

Määrärahan alueellinen kohdistaminen tapahtuu tuotteittain. Siksi momentin rahoitus on jaettu tuotteille. Jako perustuu tiehallinnon menolaskelman toteutumaennusteen, tienverkon tilaan sekä laitoksen TTS:n painotuksiin eikä siksi ole täysin yhtenevä TAE:n selvitysosien tietojen kanssa.

Perustienpidon kehys tuotteittain (milj. mk)	Tuot- teiden rahoi- tus	Kehyksen kohdistaminen			
		Tie- piirit	Tuo- tanto	Kh, lautat	Jaka- maton
Talvihoito	531	490	41		-
Liikenneympäristön hoito	272	255	17		-
Rakenteiden ja laitteiden hoito	81	75	6		-
Sorateiden hoito	176	161	15		-
Lautta- ja lossiliikenteen hoito	120	-	-	120	
Päällysteiden ylläpito	333	325	8	-	
Rakenteiden ja laitteiden ylläpito	85	82	3	-	
Korvausinvestoinnit	441	436	5	-	
Liikenteen hallinta	35	35	-	-	
Laajennus- ja uusinvestoinnit	405	310	10	5	80
Tie- ja rakennussuunnittelu ¹⁾	55	55	-	-	
Esi- ja yleissuunnittelu	30	30	-	-	
Tiehallinto	466	281,7	-	180	4,3
Bruttomenot yhteensä	3030	2535,7	105	305	84,3

1) Tie- ja rakennussuunnittelusta 25 mmk kuuluu korvausinvestointeihin ja 30 mmk laajennus- ja uusinvestointeihin.

Tiepiirien menokehys 2 535,7 milj. markkaa jaetaan piirien kesken johtokunnan 29.10.1997 hyväksymien ja 2.6.1999 tarkentamien periaatteiden mukaisesti. Tiepiirien perustienpidon menokehykset muodostuvat seuraavan sivun taulukon mukaisiksi.

Tiepiirit	V. 1999 määräraha- puite milj. mk	Vuoden 2000 määrärahapuite milj. mk		
		Jakomalli	Keskitetyt palvelut *)	Lopullinen puite
Uusimaa	300	299	2,3	301,3
Turku	285	286		286,0
Kaakkois-Suomi	284	281	2,8	283,8
Häme	351	350	2,6	352,6
Savo-Karjala	300	296		296,0
Keski-Suomi	161	163		163,0
Vaasa	286	282		282,0
Oulu	340	334		334,0
Lappi	243	236	1,0	237,0
Jakamaton	-		4,3	4,3
Tiepiirit yht.	2 550	2 527	13,0	2540

*) U: liikennekeskus 1,4 Mmk sekä erikoiskuljetusjärjestelmän kehitys ja ylläpito 0,9 Mmk. KaS: tienvarsiteknologian hallinta ja tukitehtävät sekä T&K-tehtävät 2,8 Mmk. H: valtakunnallinen liikennekeskus 2,6 Mmk. L: palkanlaskenta 1,0 Mmk

4.2 Tieverkon kehittäminen

Alustava suunnittelupuite on 711 milj. markkaa, joka sisältää muuta rahoitusta (TEN-tukia ja ulkopuolisten töiden rahoitusta perustienpidosta) 20 milj. markkaa ja vuoden 2000 määrärahaa 691 milj. markkaa.

Tiepiiri	Suunnittelu		Hankkeet		Yhteensä
	Keh.mom. rahoitus	Muu ra- hoitus **)	Keh.mom. rahoitus	Muu ra- hoitus *)	
Uusimaa	13		166,8	9,2	189
Turku	8		104		112
Kaakkois-Suomi	3		57		60
Häme	5		188,2	6,8	200
Savo-Karjala	3		59		62
Keski-Suomi	2		-		2
Vaasa	1		-		1
Oulu	2		-		2
Lappi	-	(4)	76	4	80
Jakamaton	3		-		3
Yhteensä	40	(4)	651	20	711

*) TEN-avustukset maksetaan osin jo vuoden 1999 aikana hankkeiden vuoden 1999 saldoista.

**) Rovaniemen ja Kemin kohtien TEN-hankkeiden suunnittelun rahoituksesta sovitaan erikseen. Korvamerkitään perustienpidossa tiehallinnon jakamattomista.

Mikäli tiepiirillä on loppuvien hankkeiden häntiä, pitää niiden rahoittamisessa varautua piirikehityksen mukaiseen volyyymiin koska kehittämisen saldojen käytöstä sovitaan myöhemmin erikseen.

4.3 Muut momentit

4.3.1 Ulkopuolisille tehtävät tietyt

Momentti ja sen määräraha on poistettu valtion vuoden 2000 talousarvioesityksestä. Ulkopuolisille tehtävistä tietöistä aiheutuvat menot ja niistä perittävät korvaukset on nettobudjetoitu perustienpidon momentille 31.24.31.

4.3.2 Työllisyysmäärärahat

Työllisyysmäärärahojen (pl. EU-hankkeiden työllisyysrahoitus) volyyymi perustuu käynnissä olevien hankkeiden jatkorahoitustarpeisiin ja rahaa arvioidaan saatavan 30 milj. markkaa.

Rahoituksesta päättää TE-keskusten työvoimaosasto tiepiirien esityksestä. Jo käynnissä olevien kohteiden jatkorahoitus on noin 2,4 milj. markkaa (Turku 1,0 milj. markkaa, Häme 0,3 milj. markkaa ja Lappi 1,2 milj. markkaa).

4.3.3 EU:n tavoiteohjelmien rahoitus

EU:n uuden rakennerahastokauden 2000 - 2006 tavoiteohjelmat 1 (nykyiset 5b- ja 6 -ohjelmat) ja 2 on tarkoitus valmistella Suomen osalta niin, että tavoite 1 -ohjelma voidaan lähettää komission käsiteltäväksi syksyn aikana. Komissio päättää tavoite 2 -alueista vasta loka-marraskuun vaihteessa, jonka jälkeen Suomen tavoite 2 -ohjelma toimitetaan komissiolle. Uusien Interreg -ohjelmien (sis. osana ns. yhteisöaloiterahoitukseen) valmistelemiseksi komissiolta saataneen suuntaviivat kesän kuluessa, mutta varsinainen ohjelmavalmistelu käynnistyy täydellä teholla vasta syksyllä. Interreg -ohjelmien hyväksyminen siirtyy vuoden 2000 puolelle.

Tiehankkeiden sisällyttämisestä vuosien 2000 - 2006 tavoiteohjelmiin sovi-taan tarkemmin maakunnallisen jatkovalmistelun yhteydessä. EU:n rahoituksen lisääntyminen on mahdollista erityisesti tavoite 1 - sekä Interreg -ohjelmien osalta. Tavoiteohjelman 1 puitteissa on mahdollista rahoittaa tiekohteita entistä laajemmalla alueella (myös vanhalla 6 -alueella). Vastaavasti arvioidaan, että Interreg -ohjelmien osuus EU:n yhteisöaloiterahoista nousisi uudella ohjelmakaudella. Vuosittaisen EU:n tuen suuruutta tiehankkeisiin ei voida kuitenkaan ohjelmavalmistelun keskeneräisyydestä johtuen vielä ennakoida.

Työllisyysrahoitusta EU:n tavoiteohjelmahankkeisiin on saatu lähinnä Interreg -ohjelman kautta. Vuoden 2000 työllisyysrahoitus jäänee kuitenkin selvästi tätä vuotta vähäisemmäksi eli noin 10 - 20 milj. mk:aan.

Vuoden 2000 TAE:ssa on varattu yhteensä 25 milj. markkaa "kansallista" tienpidon rahoitusosuutta varten, joka on jo sidottu ohjelmakauden 1995 - 99 hankkeiden loppurahoituksena. Uuden ohjelmakauden hankkeisiin ei ole käytettävissä rahoitusta. Mikäli maakuntien kanssa käytävissä neuvotteluissa voidaan sopia myös tieverkon kehittämishankkeiden ottamisesta EU:n tavoiteohjelmiin, tullaan tarvittavat muutokset viemään eduskunnan päätettäväksi lisätalousarvion käsittelyn yhteydessä.

Perustienpidon "kansallinen" 25 milj. mk:n rahoitus sisältyy tiepiirin määrära-
hakehykseen ja vähentää siis vastaavalla summalla "muun perustienpidon"
rahoitusta. Ohjelmakauden 1995 - 99 alustava jatkorahoitus tiepiireittäin:

Tiepiiri	2 -ohjelma	5b -ohjelma	Interreg	Yhteensä
Uusimaa				
Turku	0,7			0,7
Kaakkois-Suomi	1,8	1,7	3,9	7,4
Häme	0,5			0,5
Savo-Karjala				
Keski-Suomi	6,9			6,9
Vaasa		1,1		1,1
Oulu				
Lappi			6,7	6,7
Jakamaton				1,7
Yhteensä	9,9	2,8	10,6	25,0

4.3.4 Tielain mukaiset maa-alueiden hankinnat

Tiepiirien alustavat määrärahatarpeet perustuvat tiepiirien hankekohtaisiin
suunniteltuihin tarpeisiin ja ovat vuodelle 2000 seuraavat:

Tiepiiri	Maanlunastus
Uusimaa	20,0
Turku	25,0
Kaakkois-Suomi	15,0
Häme	23,5
Savo-Karjala	20,0
Keski-Suomi	5,6
Vaasa	15,5
Oulu	15,7
Lappi	7,0
Jakamaton	12,7
Yhteensä	160

5 YHDYSHENKILÖT KESKUSHALLINNOSSA

Jani Saarinen	p. 2436	Tulossopimukset
Matti Ruuti	p. 2525	Tulossopimukset, tienpito, analyysit
Eeva Kanninen	p. 2099	Talousyhteenvedot
Marita Solla	p. 2091	Tavoitteet, raportointi
Niilo Tykkyläinen	p. 2324	Toiminta- ja taloussuunnitelma (TTS)
Olli Penttinen	p. 2597	Hoito
Juhani Pulkkanen	p. 2088	Ylläpito ja korvausinvestoinnit
Juha Sammallahti	p. 2092	Investoinnit, liikenteen toimivuus
Sami Luoma Eini Hirvenoja	p. 2406 p. 2423	Liikenteen hallinta
Ilkka Komsu	p. 2437	Kehittämishankkeiden ohjelmointi
Matti K. Hämäläinen	p. 2014	Kehittämishankkeiden suunnittelu
Juha Salmenkaita	p. 2039	Liikenneturvallisuus
Tuomas Toivonen	p. 2630	Tiestön kunto
Mervi Karhula	p. 2040	Ympäristö
Ulla Priha	p. 2057	Kevyen liikenteen olosuhteet
Tapani Määttä	p. 2086	Tienpidon taloudellisuus
Hannu Hautakangas	p. 2052	Tiehallinnon taloudellisuus
Pauli Velhonoja	p. 2315	Tieinvestointien taloudellisuuden arviointi
Seppo Kaasinen	p. 2500	Maanlunastus
Timo Hiltunen	p. 2089	Työllisyys- ja EU-rahoitus, ulkopuoliset työt
Esikunta	fax 2020	

6 LIITTEET

Liite 1	Rahoituslaskelma
Liite 2	Määrärahan käyttölaskelma
Liite 3	Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma
Liite 4	Tieverkon kehittämishankkeiden rahoitussuunnitelma
Liite 5	Tieverkon kehittämisen suunnittelukohteet ja niiden rahoitus
Liite 6	Liikenneturvallisuus
Liite 7	Liikenteen toimivuus
Liite 8	Tieverkon kunto
Liite 9	Ympäristö
Liite 10	Teettämisen kehittäminen
Liite 11	Tiehallinnon varsinaiset toimintamenot
Liite 12	Asiakastyytyväisyys
Liite 13	Tulosityksikön itsearviointi

Rahoituslaskelma

	Toteutumaennuste 1999 Mmk	Budjetti 2000 Mmk			Käytettävissä oleva rahoitus Mmk
		Oma toiminta ja ostot ulkoa	Ostot tuotannolta	Yhteensä	
Toiminnan tuotot					
Julkisoikeudelliset suoritteet					
Liiketaloudelliset suoritteet					
Muut tulot					
Tienpidon tuotteiden ostot					
Talvihoito					
Liikenneympäristön hoito					
Rakenteiden ja laitteiden hoito					
Sorasteiden hoito					
Lauttaliikenne					
Päällysteiden ylläpito					
Rakenteiden ja laitteiden ylläpito					
Korvausinvestoinnit					
Laajennusinvestoinnit					
Uusinvestoinnit					
Esi- ja yleissuunnittelu					
Tie- ja rakennussuunnittelu					
Liikenteen hallinta					
Maa-alueiden hankinta- & hoitomenot					
Järvenpää-Lahti jälkirahoitushanke					
Tiepiirin oma toiminnan menot					
Tienpidon suunnittelu					
Tienpidon teettäminen					
Liikenteen palvelut					
Hallinto					
T&K					
Tiehallinnon investoinnit					
Kiinteistöinvestoinnit					
Muut investoinnit					
Menot ja kustannukset yhteensä					
Nettomenot					

Menokehys on voimassa edellyttäen, että tuotot toteutuvat budjetoidun suuruisina. Muutoin meno-kehystä on pienennettävä yhtä paljon kuin tuloja jää toteutumatta.

Määrärahan käyttölaskelma

Määrärahmomentti	Toteutuma- en- nuste 1999	Budjetti 2000 milj. mark- kaa			Käytettävissä 2000 milj. markkaa		
		Oma toim. ja ostot ulkoa	Ostot tuotan- nolta	Yh- teensä	Saldo- en- nuste	2000 mää- räraha	Yh- teensä
31.24.21.2.2 Perustienpito, tulot							
31.24.21.2.1 Perustienpito, menot							
31.24.21.1 Perustienpito, EU-rah.							
31.24.77.2 Tieverkon kehittäminen							
31.24.77.1 Tieverkon kehittäminen, EU							
31.24.79.1 Järvenpää – Lahti jälk.rah.							
31.24.79.2 Porvoo – Koskenkylä kok.rah.							
31.24.87 Maa-alueiden hankinnat ja korv.							
34.06.02 Palkkaperust. työllistämistuki							
34.06.77 Työllisyystyöt							
26.98.61 EU-ohjelmat 2 ja 5b, Interreg							
Yhteensä							

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma v. 2000

Julkisoikeudelliset suoritteet tai liiketaloudelliset suoritteet	Toteutu- ma 1999	Budjetti 2000	Muutos 2000- 1999
Tuotot Maksullisen toiminnan tuotot Maksullisen toiminnan myyntituotot Maksullisen toiminnan muut tuotot ./. tuottojen oikaisuerät Tuotot yhteensä			
Kustannukset Maksullisen toiminnan erilliskustannukset Aineet, tarvikkeet ja tavarat Henkilöstökustannukset Vuokrat Palvelujen ostot Muut erilliskustannukset Erilliskustannukset yhteensä			
Käyttöjäämä Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista Tukitoimintojen kustannukset Poistot Korot Muut yhteiskustannukset Osuus yhteiskustannuksista yhteensä			
Kokonaiskustannukset			
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)			

Julkisoikeudellisista suoritteista ja liiketaloudellisista suoritteista tehdään kummastakin oma erillinen kustannusvastaavuuslaskelma.

Tieverkon kehittämishankkeiden rahoitussuunnitelma

Hankkeet ja kehittämisen suunnittelu	Inv.	Kust. arv. Mmk	Jo budje- toitu Mmk	Kustannukset 2000 Mmk		Kust 2001 Mmk	Kust 2002 Mmk	Kust Myöh Mmk
				Keh. mom.	Muu rah.			
U Vt 25 Hanko - Skogby	Uus	102	16	49,5	0,5			
Kt 51 Matinkylä - Helsinki	Uus	392	379	12,6	0,4			
Mt 102 Kehä II Länsiväylä - Turuntie	Uus	310	245	47,7	5,3			
Helsinki-Vantaan lentoaseman tiejärj. Suunnittelu	Uus	145	75	57	3,0			
Yhteensä		949	715	179,8	9,2			
T Vt 1 Paimio - Muurla (E18)	Uus	903	239	100				
Tasoristeysten poisto pääradoilta	Laa	10	6	4				
Suunnittelu				8				
Yhteensä		913	245	112				
KaS Vt 5 Seppälänjoki - Vihantasalmi	Laa	120	81	25				
Vt 6 Imatra - Kaukopää	Uus	298	296	2				
Vt 14 Kyrönsalmen silta	Uus	90	67	23				
Tasoristeysten poisto pääradoilta	Laa	60	32	7 ¹⁾				
Suunnittelu				3				
Yhteensä		568	476	60				
H Vt 3 Hämeenlinna - Kulju	Uus	1203	960	178,2	6,8 ²⁾			
Tasoristeysten poisto pääradoilta	Laa	21	0	10				
Suunnittelu				5				
Yhteensä		1224	960	193,2	6,8			
SK Vt 5 Vehmasmäki – Hiltulanlahti	Uus	135	62	59				
Suunnittelu				3				
Yhteensä		135	62	62				
KeS Suunnittelu				2				
V Suunnittelu				1				
O Suunnittelu				2				
L Vt 21 Kemi - Tornio	Uus	407	193	76	4 ³⁾			
Suunnittelu				-	4)			
Yhteensä		407	193	76	4			
Kh Suunnittelu (jakamaton)				3				
Hankkeet yhteensä		4196	2651	651	20			
Suunnittelu yhteensä				40				

1) Lisäksi ulkopuolista rahoitusta 1,5 Mmk

2) TEN-rahoitusta 6,3 Mmk

3) TEN-rahoitusta 4,0 Mmk

4) Perustienpidosta korvamerkittyä TEN-rahaa Vt4 suunnitteluun 4 Mmk

Tieverkon kehittämisen suunnittelukohteet ja niiden rahoitus

Suunnitelmalaji - suunnitteluhankkeet	Suunnittelukustannukset milj. markkaa			
	2000	2001	2002-	Suunnittelu- hankkeen kaikki kus- tannukset
Esi- ja yleissuunnitelmat Keskeneräiset - Hankeluettelo Vuonna 2000 aloitettavat - Hankeluettelo Vuonna 2001 aloitettavat - Alustava hankeluettelo				
Tiesuunnitelmat Keskeneräiset - Hankeluettelo Vuonna 2000 aloitettavat - Hankeluettelo Vuonna 2001 aloitettavat - Alustava hankeluettelo				
Rakennussuunnitelmat (vain poikkeustapauksissa, normaalisti rakennussuunnittelu sisältyy rakentamiseen) Keskeneräiset - Hankeluettelo Vuonna 2000 aloitettavat - Hankeluettelo Vuonna 2001 aloitettavat - Alustava hankeluettelo				

Jako keskeneräisiin ja tulossopimusvuonna aloitettaviin tarvitaan, jotta tiedetään keskeneräisiin hankkeisiin jo sidotun suunnittelurahan osuus.

Seuraavan vuoden kustannukset halutaan, jotta tiedetään varsinkin alkavien hankkeiden osalta, paljonko hanke sitoo seuraavien vuosien määrärahoja.

Seuraavan vuoden hanketietoja tarvitaan määrärahakehystä jaettaessa. Tietoja käytetään myös, mikäli tulossopimusta on tarpeen tarkistaa hankkeiden sisällön tai aikataulun muuttuessa.

Hankkeen kaikki kustannukset -sarake tarkoittaa myös vuotta 1999 edeltävältä ajalta hankkeelle kertyneitä suunnittelukustannuksia.

Liikenneturvallisuus

Tausta Valtakunnan tason liikenneturvallisuustyölle on asetettu tavoitteita valtioneuvoston periaatepäätöksessä tieliikenteen turvallisuudesta 28.8.1997 ja liikenneturvallisuusasiain neuvottelukunnan suosituksessa (LM:n raportti 33/96). Tavoitteena on jatkuva liikenneturvallisuuden parantaminen siten että vuonna 2005 koko tieliikenteen kuolemien määrä on alle 250. Tielaitoksella on johtokunnan hyväksymät toimintalinjat liikenneturvallisuuden parantamiseksi "Liikenneturvallisuus 2005". Toimintalinjaa on täsmennetty, kun keväällä 1999 valmistui "Liikenneturvallisuusohjelma 2005".

TTS**Päämäärä**

VN:n periaatepäätös merkitsee vuoteen 2005 mennessä vielä yhteensä 30 - 35 liikennekuoleman vähentämistä Tielaitoksen toimin vuosittain. LM on asettanut toiminta- ja taloussuunnitelmassaan vuosille 2000-2003 Tielaitokselle liikenneturvallisuustavoitteen, jonka mukaan ko. tavoitejaksolla laskennallinen henkilövahinko-onnettomuuksien laskennallinen vähenemä on yhteensä 150.

Toimenpiteet

Liikenneturvallisuusohjelma otetaan huomioon investointien suunnittelussa ja toimien valinnassa. Liikenneturvallisuustavoite sisällytetään hankintamenettelyihin ja tuotannon toimintajärjestelmiin. Nopeussäätelyä taajamissa koskevat tarkistetut periaatteet otetaan käyttöön. Päätieverkolle haetaan turvallisempia ratkaisuja strategisella projektilla.

Tulostavoite 2000**Tielaitos**

Tielaitos tarkistaa taajamien ja pääteiden nopeusrajoituksia uusien periaatteiden mukaisesti ja tekee niitä tukevia investointeja yhteistyössä kuntien kanssa. Tielaitoksen toimenpitein vähennetään tienkäyttäjien riskiä joutua vakaviin liikenneonnettomuuksiin. Laskennallisten henkilövahinko-onnettomuuksien vähenemä on 44 ja tavoitejaksolla 2000-2003 yhteensä 150.

Tiepiirit

Tiepiirit vähentävät perustienpidon toimin ainakin 34 henkilövahinko-onnettomuutta. Lopusta vähenemästä vastaa keskushallinto. Tiepiirit ottavat täysimääräisesti käyttöön taajamien nopeussäätelyä koskevat uudet periaatteet. Tiepiirit voivat asettaa itselleen lisäksi liikenneturvallisuuden parantamiseen tähtääviä erillistavoitteita liikenneturvallisuusohjelmiansa mukaisesti.

Keskushallinto

Tielaitos kehittää uusia toimintamalleja ja tienpidon toimenpiteitä liikenneturvallisuuden parantamiseksi (Tarkempi määrittely Hte:n, Hti:n, Htl:n, Hlp:n ja Hos:n kanssa.)

Vastuhenkilö

Salmenkaita / Hos

Tiepiirien tavoite 2000

Tiepiirit vähentävät perustienpidon toimin ainakin 34 henkilövahinko-onnettomuutta. Lopusta heva -vähenemästä vastaa keskushallinto.

Tiepiiri	U	T	KaS	H	SK	KeS	V	O	L	Yht
Heva -vähenemä	5,7	5,0	3,6	5,6	2,9	2,3	3,5	3,5	1,9	34

Tielaitoksen liikenneturvallisuusohjelma otetaan huomioon turvallisuutta parantavia toimia valittaessa. Tiepiirit ottavat täysimääräisesti käyttöön taajamien nopeussäätelyä koskevat uudet periaatteet.

Suunnitelmissa eritellään heva -vähenemät ryhmittelyllä: kevytliikenteen väylät/ alikulut, muut investoinnit, nopeusrajoitukset, hoidon tehostaminen, muut toimet. Erittely perustuu joko TARVA -laskennan tulokseen (yhteenvedo-osa .toi) tai arvioon.

Paino 15/100

Mittari

5 pistettä	Heva -vähenemä $\geq (X + 20 \%)$
4 pistettä	Heva -vähenemä $\geq (X + 10 \%)$
3 pistettä	Heva -vähenemä $\geq X$
2 pistettä	Heva -vähenemä $\geq (X - 20 \%)$
1 pistettä	Heva -vähenemä $\geq (X - 40 \%)$
0 pistettä	Heva -vähenemä $< (X - 40 \%)$

Tulospisteet lasketaan 0,1 pisteen tarkkuudella.

Raportointi Kuukausiraporteissa ilmoitetaan piirikohtaisesti asetettu heva -vähenemän ennuste. Vuosiraportoinnissa raportoidaan laskennallinen heva -onnettomuuksien vähenemä (TARVAN raportti tieryhmittäin .TIR ja yhteenvedo-osa raportista toimenpiteittäin .TOI tai vastaavat tiedot T&M -ohjelmistosta) sekä arvioidaan sanallisesti liikenneturvallisuusohjelman toteuttamista.

Yhdyshenkilö Salmenkaita / Hos

Vastuuhenkilö N.N. /tiepiiri

Keskushallinnon tavoite 2000

Kehittää uusia toimintamalleja ja tienpidon toimenpiteitä liikenneturvallisuuden parantamiseksi. Keskushallinnon yksiköt (Hte, Hti, Htl, Hlp, Hos) täsmentävät tehtävien sisältöä omissa toimintasuunnitelmissaan.

Paino 5/100

Mittari Toimintamallien ja tienpidon toimenpiteiden kehittäminen

- 5 pistettä Toimilla on tehokkaasti pystytty tukemaan TTS -kauden päämäärien, toimenpiteiden ja tiepiirien tavoitteiden toteuttamista.
- 4 pistettä: Toimilla on tuettu TTS -kauden päämäärien, toimenpiteiden ja tiepiirien tavoitteiden toteutumista.
- 3 pistettä Toimet on suoritettu kohtuullisesti siinä ajassa, miten on sovittu yksiköiden toimintasuunnitelmissa.
- 2 pistettä Toimet ovat käynnissä, mutta merkittävältä osin myöhässä siitä, miten on sovittu yksiköiden toimintasuunnitelmissa.
- 1 pistettä Vain osa toimista on käynnistynyt tai saatu suoritettua.
- 0 pistettä Yhtään toimea ei ole valmistunut.

Raportointi Raportointi tarkentuu myöhemmin.

Tavoitteen valmisteluun ja seurantaan liittyvä tiimi konkretisoi ja sovittaa yhteen eri yksiköiden toimia.

Vastuhenkilö Salmenkaita / Hos

Taustaa

Liikenteen toimivuus tavoitteesta on aikaisemmin käytetty nimeä liikenteen sujuvuus. Määrittelyn muutoksella on haluttu korostaa koko liikennejärjestelmän toimivuutta. Tavoite on edellisinä vuosina keskittynyt elinkeinoelämän kuljetusten turvaamiseen.

Kevyt- ja joukkoliikenteen merkitys on voimakkaasti korostunut viime vuosina mm. liikenneministeriön suunnittelua ohjaavissa asiakirjoissa. Liikkumistarpeen ohjaamiseen halutaan vaikuttaa erityisesti kaupunkiseuduilla yhteistyössä maankäytön suunnittelun kanssa. Henkilöautoliikenteen tarvetta katsotaan voitavan vähentää parantamalla joukkoliikenteen palvelutasoa ja kevyen liikenteen edellytyksiä. Liikenteen toimivuus tavoitteen erääksi mittariksi on valittu asiakastyytyväisyys.

TTS

Tavoitealueen päämääränä on, että liikenteen kasvusta huolimatta elinkeinoelämän kuljetuksia haittaavat ruuhkat eivät lisäänty eikä matka-aikojen ennustettavuus heikkene.

Tavoitteen toteutumiseen tähdätään seuraavilla toimenpiteillä:

- sujuvuutta parantavia investointeja suunnataan päätieverkon ja taajamien ruuhkautuville tieosuuksille turvataan päivittäinen liikennöitävyys
- työnaikaiset sujuvuudelle aiheutuvat häiriöt minimoidaan ottamalla sujuvuus huomioon hoidon, ylläpidon ja rakentamisen teettämisessä
- kehitetään liikenteen tiedottamista ja ohjausta

Tavoitteen mittaamista varten kehitetään ja otetaan käyttöön mittareita, jotka pohjautuvat elinkeinoelämän kuljetusten matka-aikojen ennustettavuuteen ja asiakastyytyvyyteen. Tavoitteen toteutumista seurataan vuositason tulostavoitteilla.

- TTS:ssä ei kevyt- ja joukkoliikenteen osalta ole erityistä omaa tavoitetta, mutta se sisältyy sekä liikenneturvallisuus- että ympäristötavoitteiden osaksi. Molemmissa tavoitteissa korostetaan eri viranomaisten yhteistyötä ja erityisesti liikennejärjestelmäsuunnittelun tarpeellisuutta kaupunkiseuduilla. Molemmissa tavoitealueissa on perusajatuksena alueille tehtyjen toimenpiteohjelmien toteuttaminen. Näissä eräänä keskeisenä keinona on kevyt- ja joukkoliikenteen edistämisen toimenpiteet ja yhteistyö maankäytön suunnittelussa alue- ja yhdyskuntarakenteen tiivistämiseksi.

Tulostavoite 2000

Tielaitos

Keskeisten tienkäyttäjryhmien tyytyväisyys liikenteen toimivuuteen säilyy nykytasolla. Kevyen liikenteen olosuhteita parannetaan rakentamalla kevyen liikenteen väyliä enemmän kuin kolmena edellisenä vuotena keskimäärin. Joukkoliikennettä edistetään parantamalla linja-autoliikenteen toimintaedellytyksiä yleisellä verkolla.

Tiepiirit

Keskeisten tienkäyttäjryhmien tyytyväisyys liikenteen toimivuuteen säilyy nykytasolla. Tiepiirit parantavat kevyen liikenteen olosuhteita rakentamalla kevyen liikenteen väyliä vähintään 160 km sekä toimivia risteämiskäytösuhteita ajoneuvoliikenteen kanssa. Erityistä huomiota kiinnitetään koulureittien turvallisuuteen ja esteettömyyteen.

Tiepiirit osallistuvat omalta osaltaan joukkoliikenteen ongelmien ja toimintaedellytysten selvittämiseen.

Keskushallinto

Keskushallinto selvittää keskeisten tiekäyttäjien tyytyväisyyden vuoden 2000 aikana eri tutkimuksilla. Tuloksia verrataan aikaisemmin tehtyihin tutkimuksiin ja tuloksista määritetään tyytyväisyydessä tapahtuneet muutokset.

Keskushallinto tarkistaa TTS -suunnittelua ja tulosohjausta varten periaatteet ja nykytilanteen kevyen liikenteen väylien ohjelmoinnista.

Kaupunkiseutujen joukkoliikenteen ongelmista tehdään kartoitus. Tulosten perusteella tehdään tarkistukset toimintalinjaan.

Vastuuhenkilöt Ulla Priha / kevyen liikenteen olosuhteet / Hos
Juha Sammallahti / Hos

Tiepiirien tavoite 2000

Tiepiirit parantavat kevyen liikenteen olosuhteita rakentamalla kevyen liikenteen väyliä enemmän kuin vuosina 1997-99 keskimäärin sekä toteuttavat toimivia risteämiskäytösajoneuvoliikenteen kanssa. Erityistä huomiota kiinnitetään koulureittien turvallisuuteen ja esteettömyyteen.

Tiepiirien kevyen liikenteen väyliä tavoitearvot:

Tiepiiri	Tavoite (km)	Vertailutietoja		
		Voimassa olevan TTS:n mukaan (km)	Keskimäärin vuosina	
			1996-98	1997-99 ¹⁾
Uusimaa	23	32	25,3	22,0
Turku	13	13	14,0	12,9
KaS	12	9	11,4	11,9
Häme	16	33	18,0	15,7
KeS	13	8	13,4	12,8
Savo-Karjala	21	7	21,5	20,3
Vaasa	24	12	30,6	23,7
Oulu	14	22	16,9	13,8
Lappi	16	15	16,7	14,5
Yhteensä	152	151	167,8	147,6

¹⁾ vuosi 1999 ennuste

Toteutettuihin kilometrimääriin lasketaan tierekisterin mukainen tiepituus, jos kevyen liikenteen väylä on molemmiin puolin tietä lasketaan pituus kaksinkertaisena. Pituuksiin lasketaan sekä kehittämisen että perustienpidon hankkeet erikseen.

Paino

10/100

Mittari

- 5 pistettä: Vaatimukset ovat samat kuin kohdassa 4 pistettä, mutta lisätoimenpiteitä on vähintään kaksi.
- 4 pistettä: Asetetut määrälliset tavoitteet on suoritettu ja sen lisäksi on poistettu yksi tarveselvityksen mukainen verkollinen puute (väylä tai risteämä) tai erityisesti hoidossa ja kunnossapidossa kiinnitetty huomiota päivittäiseen kevyt- ja joukkoliikenteen liikkennöitävyyteen tai on osallistuttu kehitysohjelmaan, jossa etsitään uusia innovatiivisia menetelmiä väylien rakentamiseen tai kunnossapitoon.
- 3 pistettä: Asetetut määrälliset tavoitteet on suoritettu. Tiepiirit ovat kirjoittaneet joukkoliikenteen nykytilan ja laatineet piirin toimenpideohjelman.
- 2 pistettä: Asetetut määrälliset tavoitteet on suoritettu vain 80%:sesti
- 1 pistettä: Asetetut määrälliset tavoitteet on suoritettu vain 60 %:sti
- 0 pistettä: Asetettuja määrällisiä tavoitteita ei ole saavutettu.

Raportointi

Tiepiiri raportoi toimien toteutumisesta sekä saaduista vaikutuksista.

Yhdyshenkilöt

Ulla Priha, kevyen liikenteen olosuhteet /Hos
 Juha Sammallahti / Hos

Vastuuhenkilö

N.N. / tiepiiri

Keskushallinnon tavoite 2000

Keskushallinnossa määritetään tyytyväisyystutkimuksen kysymykset, selvitetään tutkimusmenetelmä sekä analysoidaan saadut tulokset siten, että tuloksista selviää keskeisten tiekäyttäjien tyytyväisyys. Tuloksia verrataan aikaisemmin tehtyihin tutkimuksiin ja tuloksista määritetään tyytyväisyydessä tapahtuneet muutokset.

Keskushallinto tekee yhteenvedon tiepiirien kevyenliikenteen tarveselvityksistä. Seuraavat TTS ja vuositavoitteet laaditaan tämän pohjalta.

Keskushallinto laatii ohjeet joukkoliikenteen tilakartoitukseen huhtikuun loppuun mennessä. Piirien selvitykset tehdään syyskuun loppuun mennessä. Toimintalinjojen tarkistukset valmistuvat viimeistään vuoden vaihteessa.

Paino 5/100

Mittari

5 pistettä	Valmistuneilla toimenpiteillä on saatu aikaan merkittäviä vaikutuksia liikenteen toimivuuden edistämiseksi kaikilla tienpidon osa-alueilla.
4 pistettä	Keskushallinnolle esitetyt toimet on tehty määräaikaan mennessä hyväksyttävällä tavalla ja otettu käyttöön.
3 pistettä	Keskushallinnolle esitetyt toimet on tehty määräaikaan mennessä hyväksyttävällä tavalla.
2 pistettä	Keskushallinnolle esitettyjen toimien määräaika on ylittynyt enintään kahdella kuukaudella
1 pistettä	Keskushallinnolle esitetyt toimet valmistuvat vasta vuoden 2000 lopussa.

Raportointi Yksiköt raportoivat kuukausiraporteissa tavoitteen toteutumisesta. Keskushallinnon yksiköt täsmentävät tehtävien sisältöä omissa toimintasuunnitelmissaan.

Vastuuhenkilöt Ulla Priha, kevyen liikenteen olosuhteet / Hos
Juha Sammallahti / Hos

Tausta

Tieverkon kunnan lasku ja huonokuntoisten teiden määrän kasvu pysäytetään. Korvausinvestointien ja ylläpitoinvestointien määrä mitoitetaan niin, että tieverkon rappeutuminen estetään. Päämäärän saavuttaminen koko tieverkon osalta edellyttää lisärahoitusta 200 – 300 milj. markkaa.

Sillat:

Tielaitoksen ylläpitämiä siltoja oli vuoden 1999 alussa 13449 kappaletta, pinta-alaltaan yhteensä 315 km². Näiden siltojen pinta-alan mukaan laskettu ikämediaani asettuu vuodelle 1970. Noin puolet silloista on rakennettu 1960- ja 1970-luvuilla. Siltojen lukumäärä ja pinta-ala kasvaa vuosittain.

Sillat on peruskorjattava ensimmäisen kerran noin 20-30 vuoden iässä. Tämä merkitsee sitä, että lähitulevaisuudessa suuri osa siltakannasta on peruskorjauksen tarpeessa.

Tulostavoitteen avulla pyritään ylläpidon rahankäyttö suuntaamaan järkevästi siten, että siltojen säilyvyydelle asetetut käyttöikätaavoitteet saavutetaan (Siltojen hoidon, ylläpidon ja korjauksen toimintalinjat, TIEL 1998). Samalla otetaan huomioon liikenneturvallisuuden vaatimukset.

TTS

Päätieverkon kunto säilytetään hyvänä. Huonokuntoisten päällystettyjen teiden määrän kasvaa enintään 200 km vuodessa. Teiden kunto pidetään koko verkolla peruspalvelujen edellyttämällä tasolla. Sorateiden runkokelirikosta liikenteelle aiheutuvia haittoja vähennetään.

Tulostavoite 2000

Tielaitos

Huonokuntoisten päällystettyjen teiden määrä lisääntyy enintään 200 km vuodessa vuoteen 2003 mennessä. Runkokelirikon liikenteelle aiheuttamaa haittaa vähennetään 20 %.

Odotusarvot

Päällystettyjen teiden tavoitteen määrittelyä on tarkistettu ja odotusarvot tulevat muuttumaan eri tasolle.

Tässä vielä vanhalla tavalla tehdyt odotusarvot:

Piiri	Tavoite 2000 ehdotus (km)
Uusimaa	450
Turku	670
Kaakkois-Suomi	660
Häme	680
Savo-Karjala	690
Keski-Suomi	320
Vaasa	810
Oulu	1140
Lappi	880
Yhteensä	6300

Vastuuhenkilö

Tuomas Toivonen / Hos

Tiepiirien tavoite 2000

Tiepiiri korjaa sorateiltä inventoituja runkokelirikko kohteita haittaindeksillä las-
kien X yksikköä, joka edustaa 20 % haittaindeksin kokonaismäärästä. X on
sopimusten tekoajankohdan mukainen alustava arvio, jota tarkennetaan ke-
vällä 2000.

Piiri	U	T	KaS	H	SK	KeS	V	O	L	Yht
	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX

Paino 10/100

Mittari Runkokelirikko kohteiden aiheuttama haittaindeksi on pienentynyt vuosien
1996 -1998 tasosta seuraavasti:

5 pistettä	x + 60 %
4 pistettä	x + 30 %
3 pistettä	x %
2 pistettä	x - 30 %
1 pistettä	x - 60 %
0 pistettä	< x - 60 %

Haittaindeksi lasketaan vuosina 1996 - 1999 inventoitujen runkokelirikko kohtei-
den perusteella kaavalla :

Σ tieosittain $[(65\%*A+ 35\%*B)*KVL]$, jossa
A = tieosan runkokelirikko kohtien yhteispituus ja
B = runkokelirikkoisen tieosan pituus.
KVL = tieosan KVL:n pituudella painotettu keskiarvo

Haittaindeksissä otetaan huomioon vuosina 1996 -1999 inventoitujen kohtei-
den pituus kertaalleen.

Tavoitteen toteutuman laskennassa otetaan huomioon ne tieosat, joilta in-
ventoiduista kohteista kaikki on korjattu. Piirin tulee suunnittelussaan ottaa
huomioon, että tieosilla korjataan myös vuoden 2000 keväällä inventoinnissa
löytyvät lisäkohdat.

Raportointi Piiri raportoi toteutuman ja kerää vuosien 1996 - 1999 inventointitiedot sekä
ko. kohteille tehdyt toimenpiteet SORAHA- tai vastaavaan rekisteriin Hti:n
määrittämien ohjeiden mukaisesti ja toimittaa tiedot keskushallintoon kesän
2000 korjaustoimien valmistuttua.

Yhdyshenkilö Juhani Pulkkanen / Hos

Vastuuhenkilö N.N. / tiepiiri

Tiepiirien tavoite 2000

Piirin siltoja ylläpidetään siten, että niiden vauriopistesumma (VPS) pienenee 10 %. Huonokuntoisten siltojen (laskettu yleiskunto ≥ 3.0) lukumäärä ei kasva.

Vauriopistesumma:

VPS = Σ (Rakennesaryhmän painokerroinprosentti * rakennesaryhmän kuntoarviopisteet * vaurion korjauksen kiireellisyyspisteet * vaurioluokkapistteet). Tulolausekkeen tekijät on määritelty alla:

Rakennesaryhmä	Painokerroinprosentti									
	Perussilta		Putkisilta		Jb-sillat ja tbrakareet		Vinoköysi- ja riippusillat		Avattavat sillat	
Alusrakenne	70	22 %	0	0 %	50	17 %	50	18 %	70	19 %
Reunapalkki	20	6 %	0	0 %	20	7 %	20	7 %	20	5 %
Muu päällysrakenne	100	31 %	100	80 %	100	34 %	100	35 %	100	27 %
Päällyste	25	8 %	5	4 %	20	7 %	25	9 %	25	7 %
Muu pintarakenne	50	15 %	0	0 %	50	17 %	40	14 %	50	13 %
Kaiteet	20	6 %	10	8 %	20	7 %	15	5 %	20	5 %
Liikuntasaumalaitteet	20	6 %	0	0 %	20	7 %	20	7 %	10	3 %
Muut varusteet	10	3 %	5	4 %	5	2 %	5	2 %	50	13 %
Siltapaikka	10	3 %	5	4 %	10	3 %	10	4 %	30	8 %

Kriteeri	Pisteet
Rakennesaryhmän kuntoarvio (0 = Uuden veroinen 1 = Hyvä 2 = Välttävä 3 = Huono 4 = Erittäin huono)	0 → 1 p 1 → 2 p 2 → 4 p 3 → 7 p 4 → 11 p
Vaurion korjauksen kiireellisyys (1 = korjataan vuoden kuluessa 2 = korjataan 3 vuoden kuluessa 3 = korjataan myöhemmin)	1 → 10 p 2 → 5 p 3 → 1 p
Vaurioluokka (1 = Lievä 2 = Merkittävä 3 = Vakava 4 = Erittäin vakava)	1 → 1 p 2 → 2 p 3 → 4 p 4 → 7 p

Paino 5/100

Mittari 5 pistettä Piirin siltojen vauriopistesumma pienenee 20 %.
3 pistettä Piirin siltojen vauriopistesumma pienenee 10 %.
1 piste Piirin siltojen vauriopistesumma pienenee 5%.

Raportointi Piiri raportoi toteutuman mm. siltarekisteristä ja Hanke-Sihasta otettavin raportein. Toteutumaa verrataan vuoden alun tilanteeseen.

Yhdyshenkilöt Tuomas Toivonen /Hos
Marja-Kaarina Söderqvist /Hti

Vastuuhenkilö N.N. / tiepiiri

Tausta LM:n liikenteen toimintalinjoissa ympäristökysymyksissä on esitetty pitkän aikajänteen tavoitteet ja toimenpiteet aikatauluineen sekä vastuu- ja yhteistyötahoineen. Tielaitoksen ympäristön toimenpideohjelman 1997- 2000 toteutus on edennyt hyvin ja ohjelman tarkistus valmistui marraskuussa 1998. Tavoitealueen päämääränä on tieliikenteen ja tienpidon haittojen vähentäminen ja ennaltaehkäisy sekä ratkaisujen mahdollisimman hyvä sopeuttaminen ympäristöön. Ympäristöasiat sisäistetään osaksi tienpitoa ja sen prosesseja.

LM:n TTS 2000-2003

Liikennepolitiikan päämääriä ympäristöasioissa

- vähentää liikennesektorin ympäristöhaittoja (melu, ilma, pohjavesi, maaperä, luonnonvarojen käyttö)
- edistää hiilidioksidipäästöjen vähentämistavoitteen saavuttamista (Suomen tavoite vuonna 2010 päästöt enintään vuoden 1990 tasolla)
- luoda toimivia matka- ja kuljetusketjuja siten, että liikenteen energiakulutus vähenee

TTS -kauden tavoite Tielaitokselle

- pohjavesisuojaus 92 km ja meluntorjunnasta hyötyviä asukkaita 20 000.

Tielaitoksen TTS 2000-2003

TTS -kauden toimenpiteet

- laaditaan uusi ympäristöohjelma vuosille 2001-2004
- tieliikenteen ympäristöhaittoja vähennetään toteuttamalla kiireelliset pohjavesisuojaustoimet, meluntorjuntatoimet ja taajamaympäristön parantamishankkeet
- tiesuolan käyttöä vähennetään, siten että vuonna 2002 sitä käytetään enintään 70 000 tonnia
- ympäristöasioiden sisäistäminen tiehallinnon prosesseihin, tuotteiden laatuvaatimukseen ja tuottajien laatusuunnitelmiin ja -järjestelmiin
- selvitetään tieliikenteen hiilidioksidipäästöjen vähentämiskeinoja ja Tielaitoksen toimien vaikutuksia niihin.

LM:n tulostavoite Tielaitokselle 1999 ja 2000

- Tielaitoksen toimenpiteillä vähennetään 5 000 asukkaan kokemia meluhaittoja ja suojataan pohjavesiä lisää vähintään 20 kilometrin matkalla. Liukkaudentorjunnassa käytettävän tiesuolan määrää vähennetään.

Vastuhenkilö Mervi Karhula / Hos

Tiepiirien tavoite 2000

Investoinnit

Tiepiiri toteuttaa meluntorjunnassa (XX asukasta) ja pohjavesien suojelussa (xx km) asetetun tavoitteen. Tavoitteena on, että ympäristön tilakartoituksissa määritellyt kiireelliset kohteet on toteutettu vuoteen 2005 mennessä.

Piiri	U	T	KaS	H	KeS	SK	V	O	L	Yht.
Melu	3 500	180	300	2 500	-	-	-	200	-	
Pohjav.	5,0	3,5	2,0	3,0	-	1,0	5,0	0,5	-	

Tiepiiri toteuttaa kolmen vuoden suunnittelukaudessa yhden turvallisuutta ja taajamakuvaan parantavan hankkeen vuotta kohden sekä vuosittain yhden tiekohtaisen luonto- tai kulttuurimaisemahoito projektin.

Ympäristön parantamishankkeita koskevana valtakunnallisina kriteereinä käytetään edelleen samoja kriteerejä kuin syksyllä 1998 määriteltiin ympäristön toimenpideohjelman tarkistuksen yhteydessä.

Toimenpiteet

Tiepiirin alueella suolan käyttö liukkaudentorjunnassa vähenee 5% viiden viimeisen vuoden keskiarvosta.

Tiepiirit kehittävät ympäristötavoitteen sisäistämistä tiehallinnon toimintoihin. Tiepiiri auditoi ympäristöasioita painottaen esimerkiksi rakentamisen teettämisestä tai muutamia rakennusprojekteja. (Tavoite kohdistuu lähinnä niihin tiepiireihin, joilla ei ole investointeja koskevaa tavoitetta.)

Paino

10/100

Mittarit

- 5 pistettä: Piiritavoitteen mukaiset investoinnit ja toimenpiteet ovat toteutuneet. Suolan käyttömäärä on vähentynyt viiden viimeisen vuoden (1995 – 99) keskiarvosta 15 %.
- 4 pistettä: Piiritavoitteen mukaiset investoinnit ja toimenpiteet ovat toteutuneet. Suolan käyttömäärä on vähentynyt viiden viimeisen vuoden (1995 – 99) keskiarvosta 10 %.
- 3 pistettä: Piiritavoitteen mukaiset investoinnit ja toimenpiteet ovat toteutuneet. Suolan käyttömäärä on vähentynyt 5 %viiden viimeisen vuoden (1995 – 99) keskiarvosta.
- 2 pistettä: Puolet piiritavoitteen mukaisista investoinneista ja kaikki toimenpiteet ovat toteutuneet. Suolan käyttömäärä on samalla tasolla kuin viiden viimeisen vuoden (1995 – 99) keskiarvo.
- 1 pistettä: Puolet piiritavoitteen mukaisista investoinneista ja yksi toimenpide on toteutunut.
- 0 pistettä: Alle puolet tavoitteen mukaisista investoinneista on toteutunut.

Raportointi

Piirikohtaiset investointien tavoitearvot ja suolamäärät tarkentuvat tulossopimusten valmistelun yhteydessä. Tavoitteen toteutumiseen vaikuttaa myös vuonna 1998 saavutettu tulos.

Yhdyshenkilö Vastuuhenkilö

Mervi Karhula / Hos
N.N. / tiepiiri

Keskushallinnon tavoite 2000

Laatii tiehallinnon ympäristöohjelman 2001-2005 yhdessä tiepiirien kanssa.

Kehittää työkaluja ja menettelytapoja tiehallinnon toimintoihin, joilla varmistetaan ympäristöasioiden sisältyminen osaksi tuotteiden laatua ja tilausmenetelyä. Vuonna 2000 keskitytään rakentamiseen.

Selvittää tieliikenteen ja tienpidon hiilidioksidipäästöjen vähentämiskeinoja ja Tielaitoksen toimien vaikutuksia niihin.

Paino

5/100

Mittari

- 5 pistettä Kaikki toimenpiteet ovat toteutuneet ja on saatu ulkopuolista kiitosta työn tuloksista.
- 3 pistettä Kaikki toimenpiteet ovat toteutuneet ja piirit ovat tyytyväisiä keskushallinnon tukeen oman tavoitteensa saavuttamiseksi.
- 1 piste Toimet eivät ole valmistuneet.

Raportointi

Keskushallinnon yksiköt täsmentävät tehtävien sisältöä omissa toimintasuunnitelmissaan

Vastuhenkilö

Mervi Karhula / Hos

Tausta	<p>Nykyiset hoidon ja ylläpidon alueurakat ovat voimassa syyskuun 2000 loppuun asti ja pilottiurakat pitempään.</p> <p>Tavoitteen lopullinen määrittely on ajankohtaista vasta, kun hallitus on tehnyt tarkemmat päätökset tuotannon mahdollisesta liikelaitostamisesta ja siihen liittyen kilpailun avaamisesta.</p> <p>Liikenneministeriö on alustavasti asettanut Tielaitokselle tienpidon taloudellisuustavoitteen, jonka ensimmäinen kohta kuuluu: Hoidon kustannustaso laskee.</p>
TTS 2000-2003	<p>Tielaitoksen tavoitteena on tienpidon tuotteiden taloudellisuuden jatkuva parantaminen ja tiehallinnon oman toiminnan tehokkuuden parantaminen.</p>
Tulostavoite 2000	<p>Tielaitos Tiehallinto valmistautuu tienpidon hallittuun kilpailulle avaamiseen kehittämällä teettämismenettelyjä, joilla mahdollistetaan tilattavien tienpitotuotteiden tehokas toimittamismahdollisuus ja tuotteiden aleneva hintakehitys.</p> <p>Tiepiiri Valmistelun elementteinä voivat olla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pilottikohteiden analysointi ja niistä saatujen kokemusten hyödyntäminen • Kilpailun hallittu avaaminen kaikissa tuoteryhmissä ja erityisesti ylläpidon KVV:ssa • Hoidon kustannustason laskeminen • Teettäjien verkottuminen <p>Keskushallinto Valmistelun elementteinä voivat olla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teettämismenettelyjen tiepiirien välisten eroavaisuuksien analysointi ja parhaiden menettelyjen lanseeraaminen tiepiirien käyttöön • Yhdenmukaisten teettämiskäytäntöjen varmistaminen käytännössä • Hoidon kustannustason laskeminen
Yhdyshenkilö	<p>Tapani Määttä / Hte</p>
Vastuuhenkilö	<p>Tiepiirin teettämispäällikkö</p>

TTS	Tienpidon taloudellisuutta parannetaan tienpidon tuotteiden yksikkökustannuksia alentamalla ja palvelutasoa tarkentamalla. Tiehallinnon toimintamenojen suhteellista osuutta perustienpidon rahoituksesta alennetaan keskimäärin 1,6 %-yksiköllä (noin 40 miljoonalla markalla).
Tulostavoite 2000	Tiehallinto Tiehallinnon varsinaiset toimintamenot vähenevät vähintään 10 milj. mk vuodessa. Tiepiiri Tiepiirien oman toiminnan menot ilman liikenteen hallinta -tuotteeseen kohdistuvia menoja vähenevät vuoteen 1999 verrattuna. Tiepiirille asetetaan tuloneuvottelussa markkamääräinen tavoite.
Paino	10/100
Mittari	Oman toiminnan menojen toteutuma menolaskelman mukaan verrattuna asetettavaan markkamääräiseen tavoitteeseen: 5 pistettä menot alittuvat ≥ 3 % 4 pistettä menot alittuvat ≥ 2 % 3 pistettä menot enintään tavoitteen suuruiset 2 pistettä menot ylittyvät enintään 1 % 1 pistettä menot ylittyvät enintään 2 % 0 pistettä menot ylittyvät yli 2 %
Raportointi	Seuranta tapahtuu yksikkökohtaisella menolaskelmalla kerran kuussa. Lisäksi kuukausiraportissa kerrotaan myös kiinteistöjen käytön tehokkuuden edistymisestä. Tiepiirit seuraavat erikseen keskitetysti rahoitettavien palveluiden menojen toteutumista.
Yhdyshenkilö	Hannu Hautakangas / Hha
Vastuhenkilö	N.N. / tiepiiri

Keskushallinnon tavoite 2000

Alennetaan keskushallinnon toimintamenoja xx mk vuodessa 1999 toteutuneesta.

Paino 10/100

Mittari Oman toiminnan menojen toteutuma rahoituslaskelman mukaan verrattuna budjettiin:

5 pistettä	menot alittuvat ≥ 3 %
4 pistettä	menot alittuvat ≥ 2 %
3 pistettä	menot enintään tavoitteen suuruiset
2 pistettä	menot ylittyvät enintään 1 %
1 pistettä	menot ylittyvät enintään 2 %
0 pistettä	menot ylittyvät yli 2 %

Raportointi Seuranta tapahtuu yksikkökohtaisella menolaskelmalla kerran kuussa.

Vastuhenkilö Hannu Hautakangas / Hha

Tausta

Tiehallinnon arvojen ja vision mukainen asiakaslähtöisen toimintatavan kehittämistyö on aloitettu asiakkuusprojektissa. Projektin tavoitteena on laatia vuoden 1999 loppuun mennessä asiakasstrategia ja asiakastoiminnan malli. Yhtenäisen mallin luomisessa hyödynnetään tiehallinnon tulosyksiköiden käytössä ja kehitteillä olevia malleja ja käytäntöjä, esim. asiakaspalautte ja palvelusitoumus.

Tiepiireillä on vuonna 1999 ollut erilaisia asiakkuuteen liittyviä tavoitteita (5-15%):

- asiakaspalvelun parantaminen
- palvelusitoumukset
- asiakaspalautteen hyödyntäminen
- asiakastyytyväisyystutkimukset ja niiden tulosten hyödyntäminen

TTS

Päämäärä

Tavoitealueen päämääränä on kehittää tiehallinnon toiminnan asiakaslähtöisyyttä.

Toimenpiteet

- Asiakasstrategian käyttöönotto ja konkretisoiminen käytännön toiminnassa
- Palvelusitoumusten käytön laajentaminen ja yhtenäisen mallin luominen
- Asiakaspalautteen käytön tehostaminen ja hyödyntäminen osana toiminnan kehittämistä
- Asiakastyytyväisyyden seuranta ja raportointi

Tulostavoite 2000

Tielaitos

Asiakastyytyväisyys tielaitoksen toimintaan pysyy ennallaan. Tavoitteen toteutuminen raportoidaan palvelutasotutkimuksista saatujen tulosten perusteella. Osaa tutkimustuloksista käytetään myös toimivuustavoitteen onnistumisen toteamiseksi.

Tiepiirit

Asiakastyytyväisyys palvelutasoon säilyy nykytasolla / paranee X %..

Keskushallinto

Asiakasstrategian mukaisesti kehitetään tiehallinnon asiakaslähtöistä toimintatapaa yhdessä tiepiirien kanssa. Luodaan pohja laitostasoiseksi yhteiseksi palvelusitoumuskäytännöksi. Asiakaspalauttejärjestelmä on laajassa käytössä.

Yhdyshenkilö Oili Kataja / Hlp

Vastuuhenkilö N.N. / tiepiiri

Tiepiirin tavoite 2000

Asiakastyytyväisyys palvelutasoon säilyy nykytasolla.

Paino 10/100

Mittarit	5 pistettä	Asiakastyytyväisyys on parantunut 4 %. Palvelusitoumuksessa annettujen lupauksien pitävyydestä ja uusista toimenpiteistä on kerrottu asiakkaille.
	4 pistettä	Asiakastyytyväisyys on parantunut 1 %. Tyytyväisyyden lisäämiseksi on suunniteltu ja käynnistetty uusia toimenpiteitä. Palvelusitoumuksissa annettujen lupauksien toteutumista sekä saatuja kaikkia palautteita on seurattu ja raportoitu säännöllisesti tiepiirissä.
	3 pistettä	Asiakastyytyväisyys palvelutasoon on säilynyt vuoden 1999 tasolla. Asiakaspalautetta tallennetaan tiehallinnon yhteisen järjestelmään enemmän kuin edellisenä vuonna ja asiakkaille on vastattu. Palvelusitoumus on julkaistu.
	2 pistettä	Asiakastyytyväisyys on säilynyt ennallaan. Asiakaspalautetta tallennetaan tiehallinnon yhteisen järjestelmään. Palvelusitoumus on tekeillä.
	1 piste	Asiakastyytyväisyys on huonontunut 1 %. Asiakaspalautetta tallennetaan tiehallinnon yhteisen järjestelmään.
	0 pistettä	Asiakastyytyväisyys on huonontunut yli 1 %.

Raportointi Asiakastyytyväisyyden mittaamiseen käytetään palvelutasotutkimuksissa Tielaitoksen kokonaistoiminnan onnistumisesta saatuja asiakkaiden antamia kouluarvosanoja. Vuonna 2000 toteutettujen talvi- ja kesähoidon palvelutasotutkimusten kouluarvosanojen keskiarvoa verrataan vuoden 1999 vastaavien tutkimusten perusteella laskettuun keskiarvoon. Tutkimuksista saadaan keskiarvot tiepiirikohtaisina.

Yhdyshenkilö Oili Kataja / Hlp

Vastuuhenkilö N.N / tiepiiri

Keskushallinnon tavoite 2000

Asiakasstrategian mukaisesti kehitetään tiehallinnon asiakaslähtöistä toimintatapaa yhdessä tiepiirien kanssa. Luodaan pohja laitostasoiseksi yhteiseksi palvelusitoumuskäytännöksi. Asiakaspalautejärjestelmä on laajassa käytössä.

Paino 10/100

Mittarit

5 pistettä	Asiakasstrategian mukaisia toimenpiteitä on otettu osaksi tiehallinnon toiminnan johtamiskäytäntöjä. Asiakaspalautteisiin vastataan kolmen päivän sisällä sekä niistä on raportoitu säännöllisesti yksiköissä ja johdolle. Tiehallinnon palvelusitoumus on julkaistavissa.
4 pistettä	Asiakasstrategian mukaiset toimenpiteet on käynnistetty. Asiakaspalautetta tallennetaan tiehallinnon yhteiseen järjestelmään enemmän kuin edellisenä vuonna ja asiakkaille on vastattu viikon sisällä. Palvelusitoumusmalli on valmis.
3 pistettä	Asiakasstrategian mukaisista toimenpiteistä osa on käynnistetty. Asiakaspalautetta tallennetaan tiehallinnon yhteiseen järjestelmään enemmän kuin edellisenä vuonna ja asiakkaille on vastattu. Palvelusitoumusmalli on kehitetty.
2 pistettä	Asiakasstrategian mukaisista toimenpiteistä osa on käynnistetty. Asiakaspalautetta tallennetaan tiehallinnon yhteiseen järjestelmään. Palvelusitoumusmalli on kehitetty.
1 piste	Asiakasstrategian mukaisia toimenpiteitä kehitetään. Asiakaspalautetta tallennetaan tiehallinnon yhteiseen järjestelmään. Palvelusitoumusmalli on kehitteillä.
0 pistettä	Kaikista yksiköistä ei ole kirjattuja ja käsiteltyjä palautteita.

Raportointi Keskushallinnon yksiköt tarkentavat tavoitetta omissa toimintasuunnitelmissaan ja nimeämänsä yksikkönsä yhdyshenkilön, joka raportoi koko tavoitteen yhdyshenkilölle.

Vastuuhenkilö Oili Kataja / Hlp

Tausta Tavoitteella on selkeät liittymät tiehallinnon kehittämiseen ja prosessien kehittämiseen. Osassa tiepiirejä itsearviointeja ollaan jo tekemässä. Vuodelle 2001 on tarkoitus asettaa tavoite, jossa tiehallinnon toiminnan kehittymistä mitataan edelliseen vuoteen verrattuna.

Itsearviointi on keino tunnistaa organisaation omat vahvuudet ja parantamiskohteet ja tämän perusteella parantaa toimintaa.

Itsearviointiin sisältyy sen suunnittelu, vahvuuksien ja parantamisalueiden tunnistaminen, parantamiskohteiden valinta, parantamisprojektien toteutus sekä tulosten arviointi.

Parhaat tulokset itsearvioinnista saadaan toistamalla se sovitun ajan kuluessa. Yritysmailmassa yleisesti käytetään 6 – 24 kk väliä. Yleisin käytäntö on kytkeä itsearviointi toteutettavaksi strategisen suunnitteluprosessin (TTS) yhteydessä.

Tulosityksikön tavoite 2000

Tiepiirit ja keskushallinto tekevät itsearviointin laatupalkintokriteereillä ja niiden perusteella tehdään tiehallinnon itsearviointi.

Paino 5/100

Mittarit 5 pistettä
4 pistettä
3 pistettä
2 pistettä
2 pistettä
0 pistettä

Itsearviointi laatupalkintokriteerein on tehty.

Raportointi Osana kuukausiraporttia.

Yhdyshenkilö Jukka Hirvelä / J

Vastuuhenkilö N.N / tiepiiri